

Kulturni

LISTO

O B Č I N E Š O Š T A N J

*Svojo krono nosim v srcu,
ne na glavi,
ni pokrita z diamanti
in je nevidna:
pravim ji zadovoljstvo.
To je krona,
ki je bila kraljem
redkokdaj dana.*

WILLIAM SHAKESPEARE

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXVI
ŠT. 12
27. DECEMBER 2022

Literatura

Knjižna polica lahkega branja

V Knjižnici Velenje je od ponedeljka dalje posebna polica z gradivi za lahko branje. Lahko branje je branje za ranljive skupine, ki se vsak dan soočajo z razumevanjem besedil. V Sloveniji je kar pol milijona ljudi, ki potrebujejo lažje informacije, v lahkem branju so napisane zgodbe, zakoni in novice.

Namenjene so odraslim, nekatere pa tudi otrokom, čeprav ne gre za »otročje« branje. Lahko so besede, slike, predmeti ali zvok. V prvi vrsti se je treba zavedati, da lahko branje ni lahko pisanje, saj je treba informacije preveriti pri testnih bralcih in jih pisati pod posebnimi pravili, ki narekujejo uporabo fontov, velikost črk, razmike med vrsticami in podobno. Lahko branje ni privilegij, marveč potreba ljudi.

V kratkem programu, ki je bil organiziran ob dogodku, so nastopili varovanci CVIU Velenje, **Sabina Breznik** pa je predstavila svojo knjigo *Puran Peter*. Predstavila jo je s pomočjo kamišibaja, ki ga je dopolnjevala razstava varovancev na temo knjige. Knjižnica je ilustriрана, na koncu so razložene težke besede. V njej je tudi beseda o avtorici, ki je učenka VI. stopnje PPVI CVIU Velenje. Zgodbo je v lahko branje priredila **Mateja Meh**, izdalo jo je društvo Sožitje iz Savinjske doline. Oblikovala jo je **Klara Golob**, izšla je v nakladi 500 izvodov. Knjigo je prebralo več testnih bralcev.

Poleg predstavitve knjige je zaigral še šolski bend, zbrane sta nagovorila vodja projekta iz knjižnice **Metka Pivk Berk** in direktor knjižnice **Drago Martinek**. Veselje nad dogodkom in sodelovanje je še posebej izrazil ravnatelj CVIU Velenje **mag. Aleksander Vališer**. Čestitke knjižnici za pomembno pridobitev, avtorici za knjigo in ilustratorjem za razstavo ter kar vsem udeležencem sta izrekla am-

basadorja lahkega branja **mag. Milojka B. Komprej** in **Kajetan Čop**.

V tem okolju se že deset let in več z izobraževanji in projekti o lahkem branju uspešno ukvarja Zavod Risa, katerega predstavnici **Saša Fužir Lampret** in **Tatjana Knapp** sta podrobneje spregovorili o tem.

Knjižna zbirka lahkega branja v Knjižnici Velenje ni

zgolj polica s knjigami. Je pot do informacij vsem ljudem, uresničuje socialno vključenost vsem ljudem in podpira razvoj samostojnosti ljudem, ki imajo na tak ali drugačen način težave s sporazumevanjem.

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto Milojka B. Komprej

Foto Milojka B. Komprej

Šaleška Hotenja

Šaleško literarno društvo Hotenja, eno najstarejših literarnih društev v Sloveniji, je v začetku decembra predstavilo 32. številko literarnega zbornika Hotenja 32. Kot vsako leto je tudi letos izšel okoli veselega dneva kulture.

V njem so poleg literarnih del kar 38. avtorjev tudi fotografije kiparskih del, nastalih na delavnici v lesu, edini tovrstni delavnici na Slovenskem, ki jo vodijo pri območni izpostavi JSKD Velenje in poteka pod strokovnim vodstvom akademske kiparke **Dragice Čadež Lapajne**. Naslovnico krasi delo **Janeza Graufa** z naslovom *Pod taktirko*, nastalo leta 2020.

Društvo že več let vodi **Dušan M. Pirc**, prevajalec in pesnik, ki se je skupaj s **Tatjano Vidmar**,

MILOJKA B. KOMPREJ

Foto Milojka B. Komprej

Nejcem Robido in **Milojka B. Komprej** podpisal pod uredniški odbor. Hotenja so izšla v 150 izvodih, oblikoval jih je **Tomaž Smolčnik**, natisnjena so v nakladi 150 izvodov.

V zborniku sta dve spremni besedi, eno sta napisali Tatjana Vidmar in Dragica Čadež Lapajne in se nanaša na likovno opremo. Besedilo je zaključeno z: *Vse od 26. številke literarnega zbornika Hotenja prispevajo likovno podobo različni velenjski ustvarjalci, ljubiteljski slikarji in fotografi. 32. številko Hotenj krasijo lesene skulpture, ki so nastale na kiparski delavnici v zadnjih 10 letih.*

Nejc Robida, ki je opravil tudi jezikovni pregled, pa je razmišljal o vsebinah in o »resnici«, ki vlada družbi, ter ugotovil: *Objavili smo težo, ker smo sami težki in ker se ne znamo znebiti teže s svojih ramen. Nam ni nič jasno. Mi v resnici ničesar ne vemo. Mi samo izberemo. In izbrano je pred vami. V resnici se bojim naslednjih Hotenj. Svet se toliko spreminja in resnica je toliko gibljiva, da ne želim ničesar obljubiti. Da se res, prvič iskreno in prvič v uvodniku vsaj malo ne lažem, vsaj malo ne pretiravam, bojim, da ne bom imel česa*

Foto Milojka B. Komprej

brati. Sicer pa ... Hotenja bodo vedno vzniknila znova in znova. Pri kateri številki smo že danes? Predstavitve Hotenj je bila v Galeriji Velenje, prozo in poezijo sta prebirala **Željka Gaber** in

Boštjan Oder, glasbene »vinjete« je dodal odlični **Urban Meža**, zbrane je nagovoril predsednik društva, se zahvalil sodelujočim in čestital avtorjem k objavi.

Prepleti življenj

Član šaleškega literarnega društva **Hotenja Stojan Knez** iz Velenja je pisatelj in pesnik. Širši javnosti je znan tudi kot prostovoljec, slikar, fotograf, uspešno se ukvarja z radiostezijo in je mojster rituala hoje po žerjavici. Med drugim je tudi ljubeč mož, oče in dedi, predvsem pa učeč in vedoželjen, vedno pripravljen sprejeti v življenje kaj drugačnega.

Vse to in še več je odkril poslušalcem v pogovornem večeru, ki je bil organiziran v začetku decembra v prostorih Društva upokojencev Velenje.

Pogovor z njim je moderirala **Milojka B. Komprej**, predstavitev avtorja in njegovih del so dopolnjevali glasbeni vložki **Borisa Bizjaka**.

Stojan Knez je rojen novembra 1959, aktivni del svojega življenja je poleg službe dispečerja toplotne energije združeval z vrsto dejavnosti. Pisati je začel v zrelem obdobju in od takrat ga poleg literarnih,

Foto osebni arhiv

Foto osebni arhiv

zdravilnih in mističnih vsebin odlikuje neverjetna produktivnost, objavlja v različnih literarnih revijah in se udeležuje natečajev. Izdal je že osem knjig. Tri so unikatne, napisane ročno in nimajo kataložnega zapisa o publikaciji, pet jih je izšlo v samozaložbi od leta 2014 dalje.

Prva, *Iz Duše v tvoje Srce*, je knjiga dušnih sporočil. Sledijo ji *Kamay*, žarek, ki nikoli ne ugasne, knjiga pesmi iz izštevank za otroke, knjiga poezije in proze *Svetlobne nitke*, *Preplet življenj*, mistična sporočila ljudstev iz celega sveta in *Objem ustnic*, knjiga erotične vsebine.

Raznolikost in mestoma nevsakdanost vsebin je pritegnila poslušalce, ki so z veseljem sodelovali v pogovoru in tudi dodali kakšno svojo izkušnjo. Stojan Knez je bil prepričljiv in iskren sogovornik ter

hkrati uveljavljen avtor. Poslušalce je pritegnil tudi z besedili, ki jih piše v maorskem jeziku, in izkušnjami s pisanjem, ki ga izpopolnjuje na raznih delavnicah. Kljub temu mnogi zapisi nastanejo spontano brez predhodnega razmisleka o temi ali vsebini. Hvaležno sodeluje z lektorico in prvo bralko **Nevenko Hvalec**, do sedaj je napisal že preko 2200 del.

Stojan Knez je bil s svojimi deli v Šoštanju predstavljen že nekajkrat. Vedno je poskrbel za zanimive vsebine, še posebej, ker so vse njegove knjige namenjene spoznavanju zakonitosti življenja, ki je veliko lažje, če ga sprejemamo brez nestrpnosti, hitenja in predvsem s spoštovanjem do sebe in posledično do drugih. Pomagajo nam do spoznanja, da vedno dobimo to, kar potrebujemo, in kadar to potrebujemo.

MILOJKA B. KOMPREJ

Iz galerije

Zima in soline

MILOJKA B. KOMPREJ

Slika z usti – Vojko Gašperut

V sredo, 7. decembra, je Mestna galerija zaživela v motiviki in barvah slikarja Vojka Gašperuta Gašperja iz Kopra, ki je Šoštanju namenil dva cikla iz svojega bogatega ustvarjalnega opusa. V prvem prostoru so na ogled zimski motivi pokrajin in krajev Slovenije, v drugem in tretjem pa se sprehidimo skozi soline in njemu ljubi Kras.

Soline so slikovit in večplastno pomenljiv sklop slik, a kot odlični kolorist je znal tudi v zimskih motivih vzpostaviti neverjeten kontrast med bleščavo belino in violetnimi toni. Jesensko žareči ruj in smaragdna Soča pa sta mu neusahljiva vira slikanja, saj izhaja iz Breginjskega kota. Ob vsem tem je treba povedati, da Vojko Gašperut slika z usti. Slika že več kot 40 let in je član Mednarodnega združenja VDMFK. Izobraževal se je pri nekaterih mentorjih, imel je več kot 120 samostojnih in preko 350 skupinskih razstav doma in po svetu v mnogih prestižnih razstaviščih.

Razstavljal je tudi v Evropskem parlamentu v Strasbourgu, v New Yorku na Manhattanu in na veleposlaništvu v Washingtonu. Avtor je dobitnik mnogih nagrad certifikatov kakovosti in priznanj za slikanje. Leta 2009 je med 250 avtorji prejel prvo nagrado za sliko Soline v Cozeanu v Italiji, leta 2016 pa 1. nagrado za tujega slikarja na istem Ex tempore. Med več nagradami Ex tempore Piran je tudi velika odkupna nagrada iz leta 2015, med nagradami iz Ex tempore pa so prva druga mesta vse od leta 1986 naprej.

Sodeluje na številnih likovnih delavnicah, dobrodelnih likovnih prireditvah (Karitas, za otroke), demonstrira slikanje v osnovnih šolah in vrtcih, domovih upokojencev itd., zato ni samo slikar nagrad in priznanj, temveč tudi slikar dobrotnik in mentor tistim, ki ga potrebujejo. Med njimi je bil tudi Franc Avberšek, ki ga je

ravno tako naučil slikati z usti.

Na odprtju razstave je o avtorju in njegovem delu spregovorila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, ki je med drugim dejala:

Vojko Gašperut Gašper v svojih slikarskih podobah že pet desetletij uresničuje tradicionalna motivna izhodišča, kot so tihožitje s poudarkom na cvetju, in figuralne kompozicije. Njegova osrednja pozornost pa je namenjena krajini, predvsem okoljem, s katerimi je življenjsko povezan. (...) Senzibilna opazovanja krajinskih prostorov in pristna občutenja njihovih danosti so zanj zavezujoča, zato v pretehtanih kompozicijskih zasnovah ohranja videno in doživeto. Tako njegovo delo opredeljujemo kot realistično slikarstvo, v katerem pa so nenehno prisotni koraki do lastne izvirnosti.

Foto Vojko Komprej in Leon Kočever

Avtor skozi občutljivo dojetje in notranje čutenje ter skozi iskanje duhovnega utripa z dragocenimi spoznanji o vrednotah preteklosti, o dragocenosti kulturne dediščine, o preobražanju in minevanju v svojih delih poudarja razpoložensko noto, ubranost in harmonijo ter pričara občutek domačnosti. Vojko Gašperut Gašper je slikar, ki nadaljuje primorsko krajinsko likovno tradicijo. (...)

Glasbeni program je pripravila vokalna skupina Anima vita, ženski sestav, ki prepeva že več kot 20 let. Skupina je slikarju v zahvalo za pomoč gospodu Avberšku pripravila poseben program, ki je navdušil avtorja in številne ljubitelje umetnosti. Večer je bil zaokrožen z mislijo, da najlepše v življenju, kot so mir, zadovoljstvo in ljubezen, dobiš tako, da jih podariš.

Foto Vojko Komprej in Leon Kočever

Foto Vojko Komprej in Leon Kočever

Foto Vojko Komprej in Leon Kočever

Foto Vojko Komprej in Leon Kočever

Foto Vojko Komprej in Leon Kočever

Kulturni paberki

Jesenska pravljica v Kajuhovem spominskem objektu

MATEJA PIREČNIK

Od 4. 11. do 6. 11. 2022 se je v Šentvidu pri Zavodnju v Kajuhovem spominskem objektu odvijala jesenska pravljica.

Mateja Pirečnik in Karolina Podkrižnik sta dobili idejo, da za ta vikend oživita Kajuhov objekt pri Žlebniku.

Odeli sta ga v barve in jesensko dekoracijo ter pričarali krasen ambient. Obiskovalci so kljub mrazu in vetru začutili toplino prijetnega ambianta in pripravljenih jesenskih dekoracij. Prebirali so Kajuhove pesmi, se posladkali z domačim pecivom in toplim napitkom. Vsak pa si je lahko izbral manjše darilce, ki sta ga gostiteljici pripravili sami, ter pozitivno misel iz kozarca pozitivnih misli.

Jesenski pravljici je dalo posebno popestritev cvetje, ki ga je z veseljem za ta dogodek pripravil **Domen Potočnik**.

Bil je čudovit vikend, poln pozitivne energije in prijetnih ter srčnih obiskovalcev.

Karolina in Mateja se zahvaljujeta gospe **Špeli Poles**, ki ju je podprla pri tem dogodku, in Domnu Potočniku za cvetje. Hkrati si želita v bodoče organizirati še kakšen dogodek v res lepem Kajuhovem objektu in privabiti ljudi v ta del Šentvida, mimo katerega vodijo tudi planinske poti, ali pa samo sprostitev v čudoviti naravi med travniki in gozdovi.

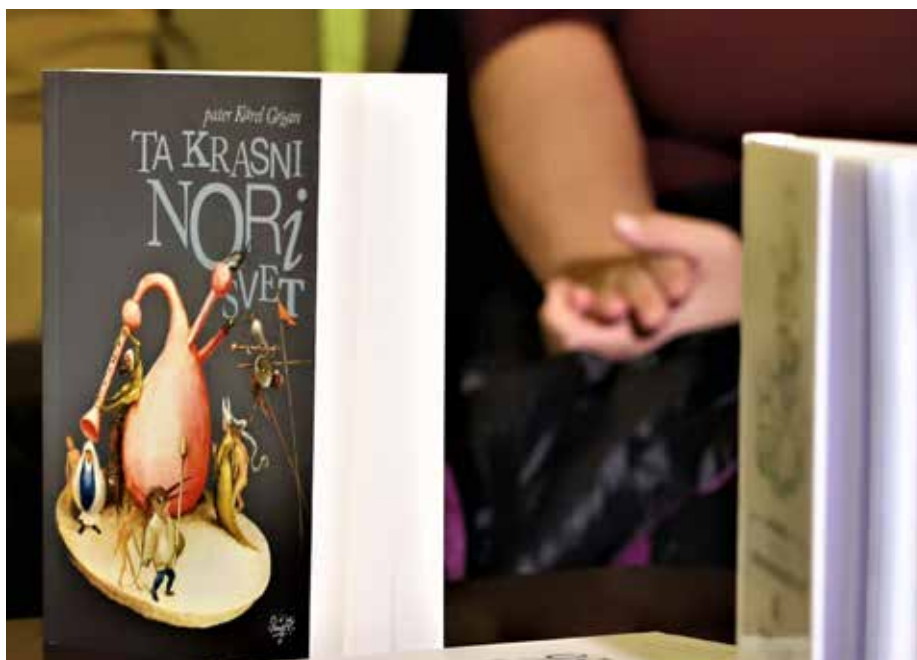

Foto Mateja Pirečnik in Karolina Podkrižnik

Poti do človeške harmonije

Odtujeni smo od sebe, ker moramo nenehno »nekomu« ustrezati

KUD Harmonija Šoštanj, katerega duša in poslanstvo je ustanoviteljica Sonja Bercko Eisenreich, je na videz le majhen korektor in svetilnik družbenega dogajanja v Šoštanju, Šaleški dolini in širše. A izhajajoč iz vsebinskega programa, ki ga izvaja manjša, pretežno damska populacija članic in podpornikov kulturnega društva, ima dolgoročne pomembne učinke tako v lokalni skupnosti kot v ozaveščanju ljudi širše družbene sfere. Zato v svoje inovativne dogodke vključuje različne ljudi, preproste po značaju in izjemne po osebnosti in znanjih. Cilji tako društva kot pritegnjenih protagonistov v posamezne ideje in uresničevanje lepih, pristnih in poštenih odnosov v naši družbi so povsem jasni. Ustvarjanje boljših medsebojnih odnosov, upiranje izkoriščevalskemu lobiju, ki pritiska na množice in pretežno na male ljudi ter delavstvo, in udejanjanje večplastne kulture, ki bogati odnose v našem urbanem in skupnem bivalnem prostoru. Zamisel gre še naprej do uravnoteženja enakopravnosti in sožitja različno mislečih ljudi. Zato je treba izhajati iz različnih praktičnih in filozofskih nazorov in podstati. Da bi to potrjevali tudi v praksi, so v goste povabili priznanega slovenskega katoliškega duhovnika, svobodomisleca in kritika sedanje družbene klime in praks, publicista in pisatelja patra **dr. Karla Gržana. V Vili Mayer v Šoštanju se je 9. novembra zbrala številna družina radovednih poslušalcev, ki jih Gržanova drža, javni nastopi in njegov sloves tudi tokrat ni razočaral. V pogovoru z gostiteljico in moderatorko Sonjo Bercko Eisenreich, ki ga je predstavila kot velikega »učitelja« današnje družbene stvarnosti, je Karel v svoji sveti preprostosti s**

Predstavili so tudi knjižna dela patra dr. Gržana.

Foto Jože Miklavc

praktičnimi primeri iz teorije in prakse odgovoril na nekatera zastavljena vprašanja.

Ko je kot poznavalec ljudi in socialnega sobivanja nakazoval teze o funkcioniranju nas samih, odnosih v družini in družbi, o šoli od vrta do zrelostnega izpita ter o izvornosti vsakega od nas. Z delovnim naslovom »V odnosih povezani« je spravil prisotne v zaskrbljenost in že hitro zatem v sproščen smeh. Na retorično vprašanje voditeljice, zakaj bežimo od sebe, je Gržan med drugim menil: Če izhajamo iz dejstva, da je koncept življenja ljudi ena sama skrb, želja po samo dobrem in plemenitem. A je človek takoj ob tem postavil normative, ostre meje in kalupe, pri čemer se nato oblikuje od mladosti dalje profil, od katerega pa se tudi zahteva rezultate načrtovanega koncepta. Ob tem sleherniku namenja jo prepovedi in cilje, ki naj bi jih takšna družba

sprejela kot edine zveličavne. Edine pravilne. V osnovi smo ljudje dobri, izvorni, neponovljivi, vsekakor pa različni in eden od drugega drugačni. Ob učenju in ob delu se tako ljudje ves čas primerjamo z namišljenimi ali dejanskimi vzorniki, ob tem pa se vsak oddaljujemo od svojih prvinskih danosti, od samega sebe.

Dr. Gržan je opisoval različne vidike odnosov med ljudmi. Med drugim o manipulaciji. Kdo nas ne pozna kot originale, vsakega zase, v vsaki lastnosti in odličnosti, posebnosti, vsi smo unikati in vsak je polnovreden in originalen. Vsak je pač drugačen in svojstven v kompletni podobi duha in telesa. Naprej je delil svoja doživetja iz te teorije in lastne prakse. Kako kot šolar ni ustrežal nekim kalupom in je bil po malem odrinjen od nekega povprečja in vodilnega vzorca, a je življenje skozi njegov osebno-

Pater dr. Karel Gržan in Sonja Bercko Eisenreich

Foto Jože Miklavc

Pater dr. Karel Gržan

Foto Jože Miklavc

stni unikum prineslo velik preobrat. Če ima človek srčno inteligenco, zmore, gre naprej. Brilljantni umi brez srčne inteligence so človeštvu naredili veliko slabega. Še zdaj doživljamo nepojmljive tragedije tega fenomena v slabem, je pred vsemi sestavljal zgodbo večera, ki je hkrati tudi večplastna Njegova resnica in zgodba življenja. Gržan je o genialnosti in genijih nakazal prisposodbe o delovanju ljudi, ki veljajo za genije, a so to tudi posebneži z napako, ki lahko delujejo koristno ali zelo škodljivo za okolico, celo za človeštvo. Sam se ima kot intelektualec prej za silno preprostega razmišljajočega človeka, kar predstavlja v svojem opusu knjižnih del, in aktivnega publicista, neverjetno dostopne-

ga sogovornika ter hkrati sledilca z doktoratom iz literarnih ved. Zdi se, da kot duhovnik prej širi meje duhovnosti kot posreduje že milijonkrat ponavljane in oguljene fraze, ki so vsakodnevnost širjenja in utrjevanja katoliške vere. Vsekakor pa kot »duhovni pastir« osmišlja človekovo življenje, vero v pravico in resnico ter plemenitost, ki je lastna veliki večini ljudi, če ti niso pod pritiskom nadutežev, manipulantov in samooklicanih (nad)voditeljev ljudstva. Zanimivo razpletanje njegovih tez pritegne, saj se svobodomislec Karel Gržan oslanja na lastne izkušnje, napake in miselna dognanja in se kot poznavalec človeške duše hitro poveže s posameznikom ali majhnimi množicami. Kot

zdravilo spusti iskriv nasmeh, deli poglede, ki sežejo globoko in za hipec pustijo sledi njegovega plemenitega razmišljanja. Saj, kot je dejal že večkrat, smeh je skoraj pol zdravja, zato se je treba radostiti in deliti vsak svojo unikatnost, plemenitost med seboj. V Šoštanjju je pater Gržan pustil odtis skromnega filozofa, ki v naši družbi orje ledino, globoke brazde prebujanja zavesti in srčne inteligence. Nekaj iz bogatega nabora njegove raziskovalne književnosti so prireditelji predstavili ob zaključku srečanja, ki je bilo veliko več kot le predavanje o človeških vrednotah in procesih v naši družbi, ki išče poti do harmonije.

Navdušenje je velo od udeležencev srečanja.

Foto Jože Miklavc

CERKEV

Bogoslužna oznanila

NEDELJA, 1. JANUARJA, NOVO LETO, SV. MAŠE

Šoštanjnska župnijska cerkev ob 8.30 in 11.30
Šoštanjnska mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

PETEK, 6. JANUARJA, SV. TRIJE KRALJI, SV. MAŠE

Šoštanjnska župnijska cerkev ob 8.30
Šoštanjnska mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

Pri vseh sv. mašah bo blagoslov vode.

SOBOTA, 7. JANUAR, SV. VALENTIN, ŠKOF, sv. maša v Zavodnju ob 10.00

NEDELJA, 8. JANUARJA, JEZUSOV KRST, SV. MAŠE

Šoštanjnska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjnska mestna cerkev ob 18.00
Topolšica ob 10.00
Gaberke ob 11.15
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00

Pri vseh sv. mašah bo božični blagoslov otrok in zaključek adventne akcije Otroci za otroke.

NEDELJA, 15. JANUARJA, SV. MAŠE NA 2. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjnska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30, 11.30 in 15.00 Vera in luč
Šoštanjnska mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30
Zavodnje ob 10.00
Sv. Anton v Skornem ob 10.30

TOREK, SV. ANTON, 17. JANUARJA, SV. MAŠI Z LICITACIJO

Zavodnje ob 10.00 | Sv. Anton v Skornem ob 15.30

NEDELJA, 22. JANUARJA, SV. MAŠE NA 3. NEDELJO MED LETOM, NEDELJO BOŽJE BESEDE

Šoštanjnska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjnska mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 € Zavodnje ob 10.00

NEDELJA, 29. JANUARJA, SV. MAŠE NA 4. NEDELJO MED LETOM

Šoštanjnska župnijska cerkev ob 7.00, 8.30 in 11.30
Šoštanjnska mestna cerkev ob 18.00
Bele Vode ob 8.30 | Zavodnje ob 10.00

Sv. maše v domu Zimzelen: 3., 17. in 31. januarja ob 19.00

Bil sem fant ...

Prvi gost glasbeno-pogovornih večerov, ki jih bodo mesečno pripravljali na Zavodu za kulturo Šoštanj, je bilo znano ime slovenske glasbene scene, kantavtor, poet in skladatelj Andrej Šifrer. Njegov nastop, ki v klasičnem smislu ni bil glasbeni nastop, je bil pričakovano dobro sprejet, Šifrer pa se je izkazal kot izjemen gost.

Mala dvorana kulturnega doma Šoštanj ustvarja komorno vzdušje in narekuje vsebine, ki povezujejo ljudi. Bil sem mlad fant, vesel ni samo refren njegove pesmi, ampak je bil delovni naslov večera, v katerem je Andrej Šifrer zbranim razkrival prezrti, a vendar za kasnejšo ustvarjalno in življenjsko pot pomemben del svojega življenja, ki ga je s starši in z bratom preživel v Stražišču pri Kranju. Diplomiral je na pravni fakulteti v Kranju, a tega poklica ni nikoli opravljal, saj je bila glasba že zelo zgodaj vsakdanja spremljevalka.

Zgodbice, polne topline in humorja, so razkrivale, da si je gradil svojo pot iz skromnega, a zdravega okolja, v slovenski družini, kot jih je mnogo in kjer starši s svojim pogledom na življenje in vzgojo pomembno vplivajo na razvoj otroka in tudi odrasle osebe.

Poleg družinskih zgodbic, ki so mnoge pošteno nasmejale, je odigral tudi nekaj komadov iz tega obdobja, ko mu je mama kupila kitaro in je igral v bendu Ajvar & co, ter se z avtorskim komadom Zobobluesa leta 1976 prebil do radia. »Po naključju«, pravi, a se popravi, da ve, da se stvari v življenju zgodijo, kot se morajo, in da ima koncu koncev neverjetno srečo. S hvaležnostjo se še vedno pokloni tistim, ki so ga opazili, mu pomagali, tudi pri snemanju v tujini in različnih projektih. Prijateljstva so ohranjena in še nadgrajena in tudi to je ena izmed stvari, ki ga osrečujejo. Pred kratkim je umrl Jure Rubežnik, glasbeni urednik, ki je Andreju naklonil posebno pozornost in mu pomagal z nasveti. Eden izmed takih je bil tudi: »Pazi, kako boš ravnal z ljudmi na poti navzgor, kajti srečal jih boš tudi na poti navzdol.«

No, ampak Andrej Šifrer je daleč od poti navzdol, čeprav priznava, da so bili v njegovi karieri tudi težki časi. A kljub temu je na glasbeni sceni že 45 let. Pa ne samo na sceni, njegova izjemna produkcija govori o več kot pet tisoč nastopih in čez pol milijona prodanih plošč. To so za slovenski prostor nepredstavljive številke, ob več kot dvajsetih albumih, nagradah in vsem ostalem.

Letos maja je dopolnil lep, okrogli 70. življenjski jubilej, a njegova življenjska energija to postavlja na laž. Kljub temu so mu v Gorenjskem muzeju uredili čudovito razstavo, ki je bila do nedavnega na ogled tudi v Knjižnici Velenje, kjer so ji namenili veliko pozornost. Na odprtju ga je pospremlilo veliko prijateljev iz naših krajev, ob njem pa je bila tudi njegova Mirjam. Razstava potuje naprej po Sloveniji, vsebuje pa zgodnje

uspehe vse do obdobja, v katerem je Andrej Šifrer s svojimi komadi postal del naših domov ali preprosto zvezda.

Z njim se je pogovarjala Milojka B. Komprij, ki je spoštovanemu gostu priložnostno tudi

voščila za god, ki ga je ta dan praznoval. V tem duhu je tudi Andrej počastil vse zbrane z dobrotami, ki jih je pripeljal s seboj. Še ena gesta več, zaradi katere je Andrej res priljubljen in spoštovan glasbenik in človek.

MILOJKA B. KOMPRIJ

Posnetek z odprtja razstave v velenjski knjižnici

Foto Milojka B. Komprij

»Želim si le konec vojne« ali življenje v miru ni samoumevno

NUŠA BOHAK

Narava je naznanjala začetek pomladi in očitno smo s pustom dokončno pregnali zimo. Vreme je bilo vedno bolj naklonjeno, vedno več časa smo lahko preživeli zunaj, tudi pri urah športa v šoli. Učenci smo se mrzlično pripravljali na teste, ki jih je bilo na žalost v tem času precej. Testi, spraševanja in ljubezen pa so večinoma predstavljali vse probleme, s katerimi smo se mladi srečali prejšnjo pomad. Še vedno smo živeli v svojih domovih s svojo družino. Še vedno smo hodili v šolo in lahko šli v trgovino, hodili na treninge in v glasbeno šolo. Še vedno smo lahko od doma šli, kadarkoli smo želeli, in po šoli zunaj preživljali čas s prijatelji.

Res hude spremembe, kajne?

Naša življenja so ostala ista. Iztirila nas je največ kakšna slaba ocena ali brezvezen prepir s starši.

A za mlade v Ukrajini je bilo drugače. Njim se je življenje čez noč obrnilo na glavo.

Aprila sta skupaj z mamo v Slovenijo prišla tudi Andriy in Zak. Naselili so se v naselju v bližini naše šole, kjer smo se spoznali. Sama sem bila ena izmed prvih, ki je z njima navezala stik, jima razkazala šolo in nasploh z njima preživela veliko časa. Pri komunikaciji z njima

mi je prav prišlo znanje poljščine, saj je ta malenkost podobna ukrajinščini. Ko sta prišla na našo šolo, sta rekla, da sta v Slovenijo prišla le začasno. Da se kmalu nameravajo spet vrniti domov na zahod Ukrajine. V času, preživetem v Sloveniji, sta hitro napredovala v učenju jezika. Najbolj ju je zanimalo, kje imamo v šoli zaklonišče, povedala pa sta, da imamo v primerjavi z njimi zelo majhne učilnice.

Kmalu sta se res vrnila domov, saj so se razmere na zahodu Ukrajine, kjer živita, izboljšale. Z Andriyem si dolgo nisva pisala, a sva potem govorila sredi oktobra. Poročal mi je o svojem življenju v zadnjem času.

»Od septembra spet hodimo v šolo, vendar ne, kadar je nevarno. Pred nekaj dnevi smo bili v zaklonišču 6 ur, saj so bile rakete izstreljene samo 2 kilometra stran od nas.« Novica me je presenetila in prestrašila. Ko ga vprašam, kaj počnejo v zaklonišču, odgovori: »Sicer je precej dolgočasno, a se s sošolci poskušamo zabavati. Nekateri ljudje jokajo, nekatere je strah, nekatere samo zelo skrbi za svojce.« Žal se razmere v Ukrajini trenutno ne izboljšujejo. Andriy pravi, da bodo državo zopet zapustili, če ne bo več elektrike, vode in ogrevanja. »Vmes smo bili tudi brez interneta.« Ko je bil za nas v Sloveniji samo še en večer, ki ga je večina preživela na kavču ob gledanju filma, so prebivalci Andriyevoga mesta ostali brez elektrike. Medtem ko sva si z Andriyem pisala, so pri njih doma pripravljali sveče.

Za stvari, ki so nam ponujene na dlani, se morajo mladi v Ukrajini boriti vsak dan. Nikoli ne vedo, kdaj se bo spet oglasil alarm, kdaj jim

bo spet grozila nevarnost. Koliko časa bodo morali biti v zaklonišču? Bo z njimi in njihovimi domačimi vse v redu? Nikoli ne vedo, kaj jih čaka naslednje jutro in kakšne informacije bodo prispele do njih. »Želim si le konec vojne,« poudarja Andriy, ki sicer na situacijo gleda zelo pozitivno. Ko ga vprašam, ali lahko napišem članek o tem, kar mi je povedal, napiše, da lahko, ampak da naj ne dramtiziram, kar me je spravilo v smeh. »Upam, da se vojna čimprej konča in da bo z nami vse v redu.«

Andriy najin pogovor zaključuje optimistično: »Stavim, da se bova še videla.« Andriy (s svojo družino) ni edini, ki vsak dan živi v upanju na boljše čase. Mladim Ukrajincom je vojna spremenila stališča; materialne stvari jim ne predstavljajo več nobenega pomena. Znajo ceniti to, da imajo drug drugega, da so lahko v svoji domovini. »Kljub vsemu je treba živeti; doma sem, in vesel sem, da sem doma.«

Največ, kar lahko naredimo mladi v Sloveniji, je, da se zgodb, ki se pišejo nedaleč stran v glavah naših vrstnikov iz dneva v dan, zavedamo in ne pozabimo ceniti tega, da imamo to, po čemer oni hrepenijo. Naj nam mir, družina in življenje, kot ga poznamo, ne bo samoumevno. Nehajmo se pehati za uspehom, denarjem in priljubljenostjo v družbi, saj na koncu dneva nič od tega ni vredno. Vredno je to, da živimo v mirni državi in za ljudi, ki nas obkrožajo, ne trepetamo vsako sekundo. Predvsem pa je pomembno, da se zavedamo naše krhkosti in minljivosti življenja. In da znamo živeti trenutek in ceniti to, kar nam je v njem dano.

Foto osebni arhiv

Iz zgodovine

Dr. Vasa Savić, najslavnejši zdravnik tuberkuloznih v (stari) Jugoslaviji, idealistični fanatik svojega poklica

100 let od prihoda dr. Vase
Savića v Državno zdravilišče
Topolšica (1922–2022)

Leta 1922 je bolnišnico za tuberkulozne bolnike v Topolšici prišel dr. Vasa Savić – uradno kot bolnik, dejansko pa s 'skrivno misijo', da sam prevzame vodstvo zavoda, ki je tedaj že tretje leto (od 1919) deloval pod slovenskimi zdravniki. Na osnovi pritožb v Beograd je bil spelman prevrat, »puč«, podprt s strani najvišjih uradnikov (dr. Andrija Štampar), s katerim so za šef zdravnika v Topolšici postavili dr. Savića: imel je nalogo beograjske vlade, da tod razvije sanatorij za tuberkulozo po zgledu švicarskih sanatorijev. Zgodovina Topolšice se je potem več desetletij pisala samo od tega datuma dalje: pred dr. Savićem ni bilo nič, po dr. Saviću vse. Veljalo je, da naj bi prej tu stale samo razpadle barake za zdravljenje nemških vojakov z le nekaj posteljami (dejansko je vse do konca 1. vojne tu delovalo naravno zdravilišče za elitno avstrijsko klientelo), ves zdravstveni inventar pa naj bi sestavljali ena brizgalka in ena pinceta.

Po začetni nujni prenovi stavb je zavod pričel kmalu ustvarjati dovolj prihodka, da bi lahko sam preživel, a ga je moral v celoti odvesti v državni proračun: bili so na robu likvidnosti, tik pred zaprtjem. Hkrati je krožila fama, da bacili iz bolnišnice letijo kilometre daleč in kužijo ljudi vse naokoli. Šele po intervenciji dr. Štamparja sredi leta 1924, po kateri se je lahko zdravilišče oddelje vzdrževalo iz lastnih sredstev, sta bila omogočena strm strokovni razvoj in širjenje ustanove.

Vasa Savić se je rodil leta 1893 pri Zrenjaninu v Srbiji. Njegov oče, vaški učitelj, je že tako mlad umrl za tuberkulozo, da vdova po njem ni dobila pokojnine: sama je izšolala oba otroka. Tudi Vasa je že med študijem medicine zbolel za tuberkulozo: k zadnjemu izpitu so ga morali prinesiti na nosilih in tedaj naj bi se, dušeč se v krvi, zaobljubil, da bo vse življenje posvetil boju proti tuberkulozi. Študij je zaključil v Budimpešti 1919, zdravil se je v Švici, kjer je tudi specializiral. Bil je popolnoma predan poklicu in Švicarji bi ga bili radi zadržali, a se je kot prepričan domoljub vrnil v domovino – v Topolšici je želel ustvariti sodobno osrednjo

ustanovo v borbi proti tuberkulozi v Kraljevini SHS. Umrljivost zaradi tuberkuloze je bila v Kraljevini SHS dva- do trikrat večja kot v svetu, imeli naj bi samo 300 bolniških postelj za jetične bolnike in štiri zdravniške specialiste, za tuberkulozo pa naj bi letno umiralo po 50.000 ljudi.

Higienski oddelek Ministrstva za narodno zdravje je s prijateljskimi zvezami s fundacijo Rockefeller ustvaril izredno možnost za proučevanje zatiranja in zdravljenja tuberkuloze v Franciji, Švici, Angliji in Škotski: dr. Savić je v več mesecih obiskal več kot 30 pomembnih zavodov in preučil njihovo delo. V Topolšici so delali šef zdravniki (dr. Savić), dva asistenta in trije sekundarni zdravniki. Po zaključku specializacije je prišla v Topolšico za asistentko dr. Savića dr. Mara Kučera. »Delata skupaj in rezultati so tu. Pri svojem delu sta imela toliko uspeha kot nihče pred njima.« – »/.../ nesebično sta vodila velikanski boj proti našemu največjemu narodnemu zlu – tuberkulozi. Morali bi ju videti, kako od jutra do mraka pregledujeta, operirata, zdravita, tolažita in opogumljata, /.../ kako brez premora vsakodneвно hodila po mestu tuberkuloze, njuni Topolšici.«

Dr. Savić je z nadčloveškim naporom delal po 16 ur za službeno plačo in majhno stanovanje nad upravo bolnišnice. Svoje družine si ni ustvaril, živel je le za delo v Topolšici: v zdravilišču je videl svojega otroka, »moje ljubo dete«. Zasebne materialne koristi je preziral, sodelavce je vzgajal v duhu nesebične predanosti ciljem zdravilišča: delali so s sveto resnostjo in delali po preveč: podnevi in ponoči, ob praznikih in delavnikih, mesece in leta – brez počitka in brez predaha. Največja sreča jim je bil ozdravljen bolnik, ki se je prerodil pred zdravnikovimi očmi.

Leta 1927 je dr. Savić spoznal, da se pljučna tuberkuloza ne more obvladati le z dotedanjim konzervativnim dietetskim zdravljenjem in pnevmotorakso, ampak njeno zdravljenje prehaja v roke kirurgov: hitro se je vrgel na področje operativne fizioterapije in v kratkem postal izvrsten strokovnjak na področju pljučne kirurgije. Leta 1930 je že veljalo: »V bližini [Šoštanj] je kopalnišče in državno zdravilišče za tuberkulozne v Topolšici, ki je največje in najmoderneje in matica sličnih zavodov v državi.« Posebnost je bilo zdravljenje otrok, s katerim so razvili svoj model s sprejemno enoto, preventorijem, sanatorijem in gozdno šolo. Topolšica je pod dr. Savićem dosegla ideal svoje dobe, postala je eno največjih, najbolj izpopolnjenih in najmoderneje organiziranih zdravilišč – z okoli 300 posteljami (220 za odrasle bolnike, 80 za otroke, bolne na pljučih); skoraj malo mesto s paviljoni za bolnike, upravo, ekonomijo za proizvodnjo živil, z delavnicami za pokritje pretežnega dela svojih potreb, lastnim vodovodom, električno centralo, pošto itd., vse do lastne žage. Izvajali so najsodobnejše terapevtske metode, od cisto-, torako-, bronho- in laringoskopije, mikroanatomije, bakteriologije, pa tudi socialno in individualno, imunobiološko, kemijsko in najradikalnejšo operativno terapijo. V diagnostiko so uvedli tačas sodobne laboratorijske metode. »Topolšica je ponos in življenjsko delo dr. Savića in čast Jugoslavije« – Savićevi pacienti po ozdravitvi niso rekli kot navadno »Hvala Bogu in zdravnikom«, ampak »Hvala Bogu in dr. Saviću«.

Po 16 letih v Topolšici je bil dr. Savić 5. 1. 1939 – po

ROK POLES

osebnem pristanku – imenovan za predstojnika posebaj zanj ustanovljenega oddelka za pljučno kirurgijo Splošne državne bolnišnice v Beogradu. Časopisi so pisali, da naj bi bilo »... mesto šefa pljučnega oddelka Splošne državne bolnišnice le začasno, dokler ne bi bil zgrajen velik sanatorij za tuberkulozne v Beogradu, s tristo posteljami. Določeno mu je bilo vodstvo tega sanatorija.« Dr. Savić naj bi imel velike načrte – organizirati boj proti tuberkulozi v celotni državi.

6. 1. 1939 so Srbi (ki so bili med bolniki v Topolšici v takšni večini, da je veljala kar za strnjeno srbsko naselbino z več kot 200 Srbi) organizirali praznovanje 'badnjega dne' – pravoslavnega božiča. Isti dan so Vasove reči že prispele v Beograd. Tu sta oba zdravnika, Savić in Kučera, najela stanovanji v novi palači na Birčaninovi ulici 28; v četrtem nadstropju je stanoval Vasa z mamo Katico, v skromni mansardni garsonjeri je bivala Mara; v Beograd sta prišla okoli 10. januarja. Med bolnike so se razširile vesti, da sta šef in primarijka v Beogradu nerazpoložena. Dr. Savić je pobitost odprto prijateljem: zapadel je v globoko depresijo.

19. 1. 1939 je dr. Savić znancu trgovcu potožil, da ne more več živeti: bil naj bi trdno prepričan, da se bo ubil, ker njegovo življenje nima več cilja. Mati in asistentka sta ponoči bede dežurali in ga čuvali. Dr. Savić je dobil odobreno odsotnost z dela. Nameraval je odpotovati v Topolšico na okrevanje.

1. 2. 1939 sta oba zdravnika s Savićevo materjo sprejela obisk, stvari dr. Savića so bile spakirane za pot. Zvečer dr. Savić dolgo ni mogel zaspati, dr. Kučera je sede na leseni klopci ob njem bedela nekaj ur. Enkrat, dvakrat je šla v svoje stanovanje.

2. 2. 1939 okoli 1 ure se je mati prebudila, a se pomirjena vrnila v posteljo, ker je bila ob sinu dr. Kučera. Čez pol ure jo je prebudilo odpiranje okna: skočila je na noge. Dr. Kučere ni bilo v sobi, dr. Savić je postavil klopec, na kateri je vse do malo prej dremala njegova asistentka, ob okno. Ko je mati pritekla v njegovo sobo, je dr. Savić že stal v odprtem oknu. – Sine, kaj boš? Ali me zapuščaš? je jokaje kriknila mati in pohitela k oknu, da bi rešila sina. – Zbogom, mati! Pritekla je k oknu in še uspela bežno ujeti vogal njegovega plašča, ki se je v padcu iztrgal iz šibkih starkinih rok. Nenadoma se je pojavila asistentka, brez besed prišla k oknu, kot da mora nekaj videti, se povzpela nanj in brez besed strmoglavila na pločnik.

Naslednji dan so beograjski časopisi tiskali celostranske reportaže o dvojnem samomoru. Dr. Kučero so pokopali v Zagrebu, dr. Savića pa v Petrovgradu (Zrenjaninu): na njegovem grobu je nad enostavnim betonskim sarkofagom bizantinski križ iz belega marmorja z napisom »Dr. Vasa Savić / šef sanatoriuma Topolšice«.

Preiskava uradno ni odkrila vzrokov samomora. Bržčas pa je dr. Savića strl velemestni lobij beograjskih »salonskih zdravnikov«, ki je na zdravniški poklic gledal kot na donosno pridobitno dejavnost, kjer lahko – tudi z lažmi in spletkami – dosežeš visok položaj v družbi, zasebne koristi in premoženje. Savićeve etika zdravniškega poklica je bila povsem drugačna. O tuberkulozi kot gospodarskem »viru za eksploata-

cijo» je želel pisati Branimir Ćosić v romanu 'Mrtvi morajo molčati' oz. 'Tuberkuloza d. d.', v katerem bi bil glavna oseba dr. Savić (ker je Ćosić nenadoma umrl, so ostali samo načrti tega romana iz leta 1932, ko se je zdravil v Topolšici in prijateljeval z dr. Savićem).

9. 3. 1939 je bila v topolškem zdravilišču komemoracija, naslednji dan pa sv. maša zadušnica. Hvaležni pacienti, zdravniki, sestre in uslužbenci zdravilišča so zbrali 13.000 dinarjev in obema zdravnikoma »v trajen spomin« vzdali kamnito spominsko ploščo z odličnimi kiparskimi portretoma, domnevno delom kiparja Božidarja Pengova. Kmalu po nemški okupaciji med drugo svetovno vojno je bila plošča v duhu ponemčevanja odstranjena. Šolske sestre so jo shranile na podstrešje. Ploščo so ob osmi obletnici smrti, 2. 2. 1947, domala nepoškodovano vzdali v notranjem

hodniku stavbe Kirurgija in vrnitev plošče pospremi-li z manjšo slovesnostjo. Kasneje je bila spominska plošča ponovno odstranjena in umaknjena v depo Bolnišnice Topolšica. Na izjemnega strokovnjaka dr. Savića in njegovo asistentko dr. Kučero, ki sta vse svoje delovno življenje posvetila razvoju bolnišnice v Topolšici, tu ne spominja nič več. V Zrenjaninu, kjer je Vasa preživel otroštvo, sta po njem poimenovani ulica in specialna bolnišnica za pljučne bolezni, njegov kip pa stoji v tamkajšnji Aleji velikanov.

Obsežnejši prispevek o dr. Saviću je v letošnjih Šaleških razgledih.

Referenca: Rok Poles: »Vasa Savić, veliko dete iz Topolšice in navdušeni delavec«: Ob stoti obletnici prihoda dr. Savića v Topolšico, 1922–2022. Šaleški razgledi, Velenje 2022.

Črnogorski pesnik Radovan Zogović leta 1940 »mitingira« v bolnišnici v Topolšici

Med svetovnjima vojnama je bila bolnišnica za tuberkulozne v Topolšici življenjska postaja mnogih intelektualcev in literatov, ki so sem prinašali nove revolucionarne poglede, dinamiko iz življenja velikih mest in vzore iz širnega sveta: med njimi je bil črnogorski pesnik Radovan Zogović (1907–1986). Do časa informbiroja je bil vodja partijske agitacije in propagande, potem pod obtožbo stalinizma in črnogorskega nacionalizma izključen iz partije ter 16 let v hišnem zaporu, v poznih 60. delno rehabilitiran.

Zogović je bil eden od glavnih akterjev t. i. »spopada na levi« pred drugo svetovno vojno: literat Miroslav Krleža in njegovi somišljeniki pri časopisu »Pečat« v Zagrebu so se odmaknili od marksističnega dojemanja sveta. Da bi ustavil njihov vpliv med mladino, je Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije ustanovil »Književne zvezke« kot antagonistični zbornik. Zogović je prišel v Zagreb januarja 1940 z nalogo, da natisne »Književne zvezke«. Našel je tiskarno, podpisal pogodbo, predal del rokopisa. Vendar ga je policija odkrila in ujela. V zaporu je Zogović zbolel, dobil visoko temperaturo in gnojni izcedek v pljučih; zaporniški zdravnik je zaskrbljen ugotovil, da je stanje kritično. Zogović je bil premeščen v Beograd in naj bi bil od tam pregan v rodni kraj (vas Mašnica v Črni gorii). Vendar so ga zadržali v Glavnjači (zloglasni centralni zapor za nasprotnike političnega režima v središču Beograda – 'pekeln na zemlji'), nato pa so se začele intervencije nekaterih znanih meščanskih piscev: prijatelji so odločili, da bi bilo dobro iti na zdravljenje, da ga ne bi spet zaprli: »Bolje bolnišnica kot zapor.« – Tako je bil Zogović, namesto zadrževanja v zaporu ali pregona v

rojstni kraj, napoten v zdravilišče v Topolšico, v Sloveniji. V bolnišnici je začel pisati svojo obsežno študijo Estetika in književna kritika Miroslava Krleže oz. Krležina kritika v prozi in stihu oz. Za Krležo, proti krležijanstvu. Zbral je ogromno literature. Bolnišnične razmere so bile posebne: »hišni red« je določal točen čas vstajanja in spanja, vrstili so se obiski zdravnikov in druge »oteževalne okoliščine«. Na začetku je delo počasi napredovalo, sčasoma, ko je Zogović ujel zamah, pa je stvar stekla in se daleč premaknila: po 200 drobno pisanih straneh je šele prišel do glavnega problema. Vodstvo partije ga je priganjalo in mu omejevalo obseg na 30 strani: razprava ni bila končana do izida zbornika avgusta 1940. V zapuščini se je ohranila do danes. Tudi pismo Zogovića Nikoli Petroviću iz Topolšice 18. aprila 1940, v katerem govori o tej razpravi ter o svojem zdravju: »Sem precej utrujen in hitro se utrudim. Vnetni izcedek [v pljučih] mi sega do osmega rebra. Čudovito se ziblje, noče, da se gibljem. Še nikdar ni bil izcedek tako živ. Kaže, da tudi on – polemizira. No, za vsem tem se dobro držim. Celu druge hrabrim. Prejšnji teden sem spet pridobil kilogramčič, da imam spet toliko, kot [takrat], ko sem šel v Breštovac. /.../ Pošlji mi v pismu, še enkrat te prosim, košček Beograda!«– Zanimiv je tudi tale stavek: »Od tu sem ti pisal že tudi po enem študentu, pa te prosim, da mi odgovoriš še na tisto pismo.« O tem neimenovanem študentu sodi Nikola Petrović, da je bil verjetno pesnik Kajuh.

Da pri »spopadu na levi« ni šlo prvenstveno za osebni spor Krleža–Zogović, ampak za razčiščevanje ideoloških razhajanj v principih in ciljih revolucionarne borbe, se kaže v tem, da je prav Krleža (po 17-letnem prisilnem molku Zogovića) pri Titu dobil imprimatur za natis Zogovićevih pesmi. Zogović je bil zaradi komunističnih, »politično neprimernih« nazorov (služenja Partiji) že leta 1936 odpuščen iz državne službe, spomladi so mu odkrili odprto tuberkulozni proces na pljučih. Zogović pravi: »Ne glede na to, kako paradoksalno se sliši, mi je pomagalo dejstvo, da sem obolel za tuberkulozo in v petih predvojnih letih 27 mesecev preživel v bolnišnicah in sanatorijih.« Pesnil je največ prav med zdravljenjem tuberkuloze v sanatorijih na Fruški gori, Klenovik v Hrvaškem Zagorju in v sanatoriju Topolšica, kjer je prvič začel prevajati (prepesnjevat) ruskega futurističnega pesnika Vladimirja Vladimiroviča Majakovskega: »Knjiga Majakovskega je bila

Kamnita spominska plošča dr. Saviću in dr. Kučeri, 87 x 70 cm, všina bronastih portretov cca 30 cm. Depo bolnišnice topolšica. Foto novembra 2022

ROK POLES

zame pesniško odkritje, postala je moj neločljivi in najdražji priručnik, spremljala me je in mi pomagala tudi v partizanih, vse do neke avgustovske noči leta 1943, ko so mi jo ukradli skupaj z mojim konjem, na katerem sem jo nosil ob sedlu v usnjeni bisagi.« Majakovskega je moral Zogović brati že pred prihodom v Topolšico, saj je v beograjskem zaporu Glavnjača sanjal, da ga je obiskal Majakovski in odpeljal v svobodo.

V Topolšici je Zogović v maniri Majkovskega, z razsekanimi verzi, v plamenečem navdušenju, ker so bile Baltske dežele pripojene k Sovjetski zvezi, napisal svojo znano pesem Bolnišnica v julijskem jutru: nočno moro bolnišničnega jutra je spremenil v miting, bitje svojega srca v pulz Rige, svoj notranji ogenj v silni reflektor, s katerim piše po nebotičniku (prevod iz srbsčine R. P.).

Bolnišnica v julijskem jutru

Na dan pristopa
Baltskih dežel k ZSSR.

Žar tega srca,
plamen tega diha
se
to jutro
za toplomer ne meni.
Stran z listo.
Piši
črto mojega ognja
po nebotičnikovi stenil!

To jutro –
ne hiram.
To jutro mitingiram.

Odzvanja soba.
Plapolajo knjige.
Zdravnik,
ko deneš prst na moj pulz –
boš na pulzu Rige.

Ob mojo posteljo
danes Baltik bije.

Jaz sem
uporniško mesto
na beli planjavi.

Zastave nad srcem.
Izpod čela skačejo
oči v ognjebručii žarjavi.

»Poseben ritmičen zamah, verzi, katerih ostrasinkopiranost prikazuje futuristični svet nebotičnikov, so poskus Zogovića, da se mobilizira, da se od pesnika utrujenosti preobrazi v pesnika mitingov. V tem »mitingiranju«, ki zahteva hiter in zgoščujoč, dinamični jezik, /.../ je neposredno prisoten Majakovski: Zogović se vživlja v Majakovskega in ga ponavlja, poistoveti se z njim; a vendar je v tem nekaj več od epigonstva: je rešitev Zogovića od lastne utrujenosti, bolezni, bolnišnice /.../.«

Vladimir Majakovski

Akerterj

Radovan Zogović

Karel Destovnik

Foto splet

Tistega leta je bila ob deseti obletnici smrti Majakovskega (19. 7. 1893 – 14. 4. 1930) v Beogradu organizirana spominska akademija, kjer je imel Zogović uvodno predavanje o pesniku: ilegalno naj bi se izmuznil iz bolnišnice v Topolšici. Majakovski je Zogovića spremljal tudi kasneje; izdal je več knjig prevodov Majakovskega, v svojem stanovanju v Beogradu je imel na steni njegovo fotografijo: »Ostrižen do kože, s cigareto v desnem vogalu ustnic, ostrega, v levo obrnjenega pogleda«.

Preko Zogovića se je v Topolšici s pesnimi Majakovskega seznanil šoštanjski pesnik Karel Destovnik (Kajuh). Miklavž Komelj pravi: »Kajuh ga je [Zogovića] očitno naprosil, da bi v Slovenski mladini vodil rubriko, v kateri bi svetoval literarnim začetnikom. Kajuh je tudi prevedel začetek njegove pesmi Golubovi (Golobje). Zogović je Kajuha pobliže seznanil s poezijo Majakovskega in mu posodil njegova izbrana dela.« Majakovski je Kajuha pretresel; piše:

S solzami
v očeh
Majakovskega
pijem,
pijem
ne
čitam,
pijem ga kakor otroci, ki materam
pijejo mleko iz prs.
Značilno pesniško obliko Majakovskega (stopničasti verz) je Kajuh uporabil večkrat, npr. v svojih pesmih Drobna in Predpomladna pesem. Podobno kot Zogović čuti v svojem srčnem utripu pulz daljne Rige, Kajuh v svojih žilah in kosteh sprejema novice o boju vsega sveta – v pesmi Ob oddaji radijskih aparatov.

Viri dostopni pri avtorju.

Janez – apostol in evangelist

Med božično-novoletnimi prazniki, 27. decembra, goduje svetnik Janez – apostol in evangelist. V slovenskih cerkvenih koledarjih imamo več kot 30 godov z imenom Janez. V svetu pa je znanih preko 220 svetnikov z imenom Janez in njegovimi različicami. Ti svetniki so bili duhovni učitelji, apostoli, mučenci, škofje, menihi, redovniki ...

Med vsemi svetniki z imenom Janez verniki najbolj častijo najmlajšega Jezusovega učenca – apostola in evangelista Janeza. Ta je imel starejšega brata Jakoba, ki je prav tako sledil Jezusu in ljudstvu razglašal njegove nauke. Bila sta sinova Zebedeja in Marije Salome. Družina se je preživljala z ribolovom na Genezareškem jezeru. Janez in Jakob sta bila najprej učenca duhovnega učitelja Janeza Krstnika, kasneje pa ju je ta povabil med učence Jezusa Kristusa. Ker sta bila oba vneta nad Jezusovimi nauki, sta bila med prvimi sprejeta v skupino dvanajstih apostolov. Bila sta tudi pričji Jezusovih čudežnih del in navzoča pri zadnji večerji, pri kateri je Janez sedel na Jezusovi častni desnici. V času križanja Jezusa je Janez stal pod križem in takrat mu je Jezus zaupal varstvo svoje matere Marije.

Janez je po križanju Jezusa vrsto let ostal v Jeruzalemu in oznanjal njegove nauke. Približno leta 60 je odpotoval v mesto Efez na obali Jonije, kjer je ustanavljal tamkajšnjo krščansko skupnost, nato pa nadaljeval svoje delo v Mali Aziji. Ker so bila v takratnem poganskem rimskem imperiju vsa druga verstva prepovedana, so Janeza kot kristjana zaprli. Ker se ni odrekel krščanstva, so ga mučili in ga nato vrgli v kotel vročega olja. Ja-

nez je bil trdno prepričan, da bo z božjo pomočjo vročino olja preživel in to se je tudi zgodilo. Po preživelih mukah je pridobil še večjo duhovno moč. Ker se krščanstva ni odrekal, ga je rimski cesar Domicijan (vladal je od 81 do 96) pregnal na otok Patmos, kjer je prisilno delal v kamnolomu. Po umoru Domicijana so bile vse cesarske obsodbe razveljavljene in Janez je bil izpuščen. Jezusove nauke Razodetje, ki jih je Janez zapisal v času izgnanstva, je kasneje izročil Cerkvi. Po tem je napisal še več evangelijev, ki so bili vedno bolj duhovno poglobljeni.

Doživel je visoko starost in proti koncu življenja ni mogel več hoditi. Ljudje so se zbirali pred njegovo hišo, da so še slišali njegove zadnje nauke: »Moji otroci, ljubite drugega, pomagajte tistim, ki so pomoči potrebni in tako boste po smrti videli nebeško kraljestvo.« Umrl je visoke starosti, to naj bi bilo 27. decembra leta 101 v kraju Efez v Turčiji.

* * *

Evangelist Janez, poleg Petra in svojega brata Jakoba, spada v najožji in najzaupnejši krog Jezusovih apostolov. V krščanski zgodovini je pomemben predvsem kot pisec evangelijev in njegove vsebine prebirajo pri cerkvenih obredih tudi današnje dni.

V Sloveniji imamo okrog 130 cerkva, posvečenih svetnikom z imenom Janez. Tudi številni krajih s cerkvijo svetega Janeza so poimenovani kot Jankovo, Jankovič, Šentjanž pri ... Pri nas je možko ime Janez uvrščeno na 2. mesto. V začetku tega stoletja je bilo v Sloveniji s tem imenom preko 25 000 oseb. V Sloveniji je ime Janez najpogostejše na Gorenjskem. Zato v tujini, predvsem v državah nekdanje Jugoslavije, izraz Janez pomeni Slovenec.

Slovenske različice moškega imena Janez so: Anže, Ivan, Ivo, Jan, Jani, Jane, Janča, Džek,

JOŽE LEKŠE

Džon, Džoni, Džani, Hanžek, Janislav, Janko, Janoš (značilno je pri Prekmurcih), Januš, Janž, Janža, Janže, Johan, Jovica, Jovo, Vanek, Vanjo, Žan, Žani ... Ženske oblike imena so: Jana, Janja, Vanja, Iva, Ivana, Ivanka, Žana.

V preteklosti, predvsem v Rusiji, je bilo ime Ivan zelo pogosto, tako kot pri nas Janez in v ZDA John. Vsa ta imena pa imajo iste korenine in enak pomen, kar v prevodu iz grščine Johannes pomeni – Bog je milostljiv.

Zgodovinski podatki so povzeti iz knjige Leto svetnikov IV in s spleta.

Sveti Janez – apostol in evangelist Foto splet

Vila Mayer

Sto dejstev o Kajuhu

Zapisano z zeleno tinto ob stoti obletnici pesnikovega rojstva

Letos mineva sto let, odkar se je rodil slovenski pesnik Karel Destovnik - Kajuh, narodni heroj in šoštanjski rojak. V občini Šoštanj smo zato leto 2022 posvetili spominu na Kajuha, ki pa mu bo posvečeno tudi leto 2023 – na državnem nivoju, saj je Vlada RS, na predlog Ministrstva za kulturo RS, dne 27. 10. 2022 razglasila Kajuhovo leto 2023.

V Vili Mayer smo pripravili **priložnostno razstavo in knjižno publikacijo**. Plakatna razstava z naslovom Sto dejstev o Kajuhu je na Trgu svobode v Šoštanju na ogled od 23. novembra 2022 do marca 2023. Razstava je na ogled tudi na domoznanskem razstavišču Mestne knjižnice Velenje, od 13. decembra 2022 do 22. januarja 2023.

Točno na pesnikov stoti rojstni dan, 13. decembra 2022, pa je izšla še knjižica v tiskani obliki in žepnem formatu. Sto dejstev o Kajuhu smo zapisali (ne čisto dobesedno) z zeleno tinto – podobno, kot je pisal Kajuh pisma svojemu dragemu prijatelju Konstantinu Nahtigalu. Pripravili smo **sto ilustriranih kratkih zapisov s poudarki iz Kajuhovega življenja in literarnega ustvarjanja**. Tako si lahko ustvarimo predstavo o Kajuhovi veličini in globini njegove poezije.

S Kajuhovim življenjem in njegovo literarno zapuščino se je v preteklih desetletjih podrobno ukvarjalo več literarnih zgodovinarjev in drugih raziskovalcev. Sto dejstev o Kajuhu je zato vsebinski in vizualni »destilat« vsega, kar je doslej znanega o Kajuhu. Kratko in jedrnatno besedilo dopolnjujejo izčiščene, stilizirane podobe. Takšen pristop bo Kajuha približal tudi mladim.

Poleg stotih ilustriranih zapisov smo v knjižico vključili **izbor trinajstih Kajuhovih pesmi**, ki ponazarjajo pesnikov ustvarjalni lok: pesmi s socialno tematiko, futuristične, ljubezenske, uporniške in partizanske pesmi.

Nekoliko po vsebini, predvsem pa po obliki publikacija sledi zasnovi knjižice Stopetkrat o Šoštanju v enem odstavku, ki jo je leta 2015 (nova izdaja 2020) izdala Občina Šoštanj ob 105. obletnici pridobitve mestnih pravic Šoštanja.

Knjiga Sto dejstev o Kajuhu v tiskani obliki je na razpologo v Šoštanju v Vili Mayer, v Velenju pa v Vili Bianca. Knjiga je dostopna tudi v elektronski obliki na spletni strani vila-mayer.si.

Razstava na Trgu svobode

Foto Špela Poles

Knjiga Sto dejstev o Kajuhu

Foto Špela Poles

Še o ptici na Kajuhovi glavi

Kajuh je psevdonom in partizansko ime; pesnik se je kot Kajuhov Tonč prvič podpisal konec leta 1942, kot Kajuh pa v partizanih.

Kajuh je ljudsko poimenovanje ptice ujede; kanja, kanjuh.

Pri Kajuhu so rekli najemniški koči na gozdnatem pobočju ob pešpoti v Skorno pri Šoštanju, kjer je morda nekaj časa živel Kajuhov ded Destovnik. Območje še danes preletavajo kanje.

Eden od elementov tokratne Kajuhove stilizirane upodobitve je ptica na glavi, ki ima večplastno sporočilo:

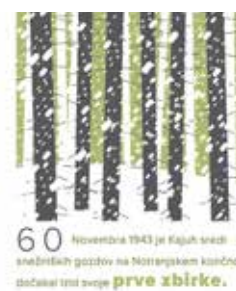
- ptice so že od nekdaj atribut pesnikov, saj je veljalo, da prinašajo misli z neba na ta svet (latinsko izročilo);
- ptica je simbol miru – mir je bil tudi temeljna želja pesnika; to je misel, ki jo sanja pesnik za zaprtimi očmi;

- s ptico je povezan pesnikov vzdevek Kajuh;

- ptica, ki lahko vsak trenutek odleti, kaže na minljivost trenutka in človeškega življenja, hkrati pa je simbol pesnikovega duhá, ki še vedno ostaja prisoten.

Kajuh je umrl star 21 let (čisto blizu svojega doma v rodnem Šoštanju, ki si ga je po dolgem času odsotnosti tako zelo želel videti). V zgolj šestih letih (1938–1943) je ustvaril več kot 150 pesmi, ki so bile do leta 2021 prevedene v 21 jezikov, malo več kot polovica pa jih je uglasbenih, nekatere po večkrat. – Kajuh slovi kot partizanski pesnik, pesnik upora, pesnik upanja. Njegova poezija je slovenska klasika 20. stoletja.

ŠPELA POLES

60. Novembra 1943 je Kajuh sredi snežnih gozdov na Notrjanskem koščku dočkal tisti svoje **prve zbirke**.

90. Kajuhov najbližji znanec svet je iz pesni Matori južnega partizana. Zapisan je v več različicah.

49. Na obilježje 1943 je Kajuh spoznal **Silvo Ponikvar**, ki je globoko razljudni pesnik našega Slovenskega jezika.

sto ilustriranih kratkih zapisov s poudarki iz Kajuhovega življenja in literarnega ustvarjanja

izbor trinajstih Kajuhovih pesmi

žepni format, trde platnice, šivana vezava – lepo darilo

na razpologo v Vili Mayer

vabljeni k branju in nakupu

OBVESTILO

Vila Mayer
bo zaprta
od 27. decembra
do vključno
6. januarja.

Vesele praznike.

In memoriam

Stane Mazej 1932–2022

Poslovil se je član DU Šoštanj gospod Stanislav Mazej, rojen 21. junija 1932 v Zavodnju. Od leta 1986, ko se je včlanil v društvo, in do leta 2014 je opravljal tudi funkcijo tajnika. Bil je izjemno delaven in predan ter velika opora vsem predsednikom, najprej Rudiju Satterju, nato Leopoldu Kušarju in nazadnje nekaj mandata tudi zdajšnjemu predsedniku Janku Zelcerju, ki je na žalni seji v prostorih društva upokojencev 12. 12. 2022 v njegov spomin povedal:

»Stanislav Mazej je osnovno šolo obiskoval v Zavodnju, rudarsko v Velenju in srednjo strojno tehnično šolo v Trbovljah. Med delom je kot zaposleni v Rudniku Mežica končal Višjo strojno šolo. V Rudniku Mežica je bil zaposlen vse do upokojitve leta 1981.

V času njegovega skoraj tridesetletnega dela na mestu tajnika so se v društvu odvijale številne dejavnosti. Na področju kulture je uspešno deloval Mešani pevski zbor in literarni krožek, na področju družabništva je bilo letno organiziranih tudi do osem izletov po domovini in preko meja, aktivnih je bilo po enajst športnih disciplin, zelo aktivno je bilo pohodništvo in dvoranska telovadba, organizirala so se letovanja članov, deloval je krožek ročnih del, zelo dejavna je bila socialna in humanitarna dejavnost. V letu 2005 je na društvu začela delovati skupina prostovoljcev za pomoč starejšim na domu, leto kasneje pa je društvo med prvimi v Ša-

leški pokrajinski zvezi pridobilo certifikat humanitarne organizacije. Sam je bil poleg številnih drugih aktivnosti, v katere je bil vključen, tudi dober šahist in je društvo uspešno zastopal na raznih tekmovanjih v šahu.

S takratnim predsednikom društva Poldetom Kušarjem sta se izjemno angažirala za pridobitev lastništva nekdanje občinske zgradbe, v kateri so društveni prostori še danes, in ga v letu 2005 tudi pridobila. Stavba pa je bila tako zunaj kot znotraj potrebna korenite sanacije in vzdrževalnih del, zato je bila dolga leta to ena izmed prioritarnih nalog vodstva društva.

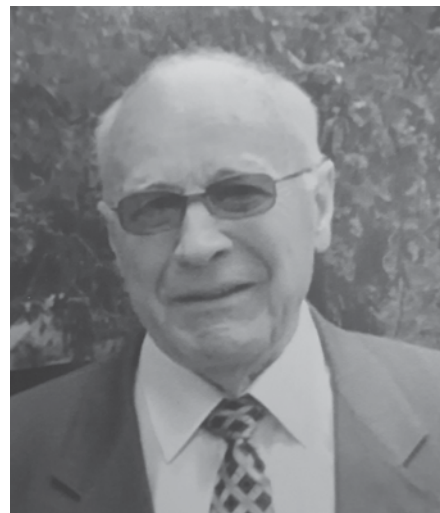
V društvu je uvedel delo z računalnikom in organiziral izobraževanje za delo z njim, kar je bilo v tistih časih velik napredek v poslovanju društva. (...)

Gospod Mazej je za svoje dolgoletno prizadevno delo v društvu prejel društveno in občinsko priznanje ter tudi druga priznanja. Leta 2021 mu je bilo na skupščini društva upokojencev podeljeno najvišje priznanje ČASTNI ČLAN DRUŠTVA.«

Besede slovesa je predsednik Janko Zelcer zaključil: »V svojem imenu in v imenu društva izrekam iskreno sožalje soprogi Tereziji in vsem domačim ob izgubi plemenitega človeka, ki je za seboj zapustil bogato dediščino in nam predal premnoge izkušnje, ki so nam lahko v velik poduk. Globok poklon njegovemu delu in njemu samemu. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.«

Pogreb je bil v Podkraju, kjer so se domači in številni prijatelji poslovili od njega, govornik Andrej Volk pa mu je v imenu žalujočih namenil toplih in spoštljivih besed. Stane Mazej je, odkar se je

MILOJKA B. KOMPREJ

upokojil, živel v Šoštanju, kjer sta z ženo Rezko na njenem domu ustvarila tople dom. Staneta so odlikovale številne dobre lastnosti, mirnost, natančnost, razgledanost in navezanost na družino, poleg žene še na hčeri Darinko in Barbaro ter sina Jerneja.

»S ponosom je zrl v odrasčanje svojih otrok in z ravno takim ponosom sprejel svoja vnuka Žiga in Roka ter pravnuka Bora in Jakoba. Krog življenja se mu je sklenil doma ob svoji ženi. Kljub volji in pokončni drži je bolezen premagala telo in njegov duh se je spokojno poslovil v znamenju ljubezni in dobrih dejanj.

Joco Žnidaršič 1938–2022

V ponedeljek, 5. decembra 2022, so na ljubljanskih Žalah z vojaškimi častni pokopali Joca Žnidaršiča, mednarodnega mojstra umetniške fotografije in urednika, rojenega v Šoštanju, v takratni Kraljevini Jugoslaviji. V Šaleško dolino se je vedno rad vračal, tukaj je tudi razstavljal, predstavljal monografije, tukaj so bili mnogi njegovi prijatelji. Med njimi je bil tudi Šoštanjski župan dr. Bogdan Menih, katerega fotografija za časa njenega skupnega študija je bila med tistimi, ki so absolventa Medicinske fakultete v Ljubljani popeljale v svet umetniške fotografije in reportaž.

Ime Joca Žnidaršiča se je zapisalo v zgodovino v prelomnih trenutkih tako prejšnje skupne domovine Jugoslavije kot kasnejše Slovenije. Nikoli ni bil samo fotograf, vedno je znal v svoje fotografije ujeti zgodbo, ki je govorila namesto besed. Številne monografije, v katere je s fotografijo zapisal Bohinj, slovenske vinograde, golf na Slovenskem, lipicance ..., in najuspešnejše – *Zakladi Slovenije (prva izdaja), Vojna za Slovenijo, Lepa Slovenija, Planica, Slovenija, lepotica Evrope in Ljubljana, lepa in prijazna*, so bile s strani svetovne javnosti odlično ocenjene. Objekt ali situacija na fotografiji

je vedno predstavljena vsaj dvakrat, kot zagotovilo večplastnosti zgodbe.

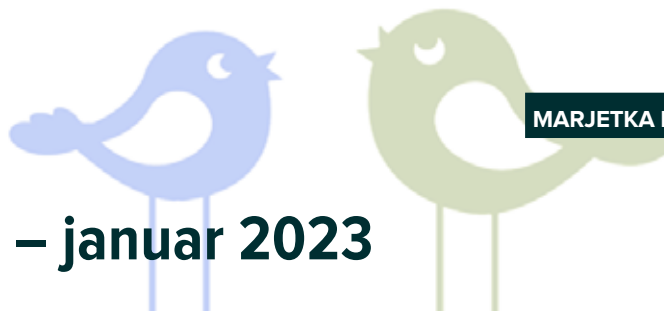
Prestizhne nagrade in priznanja, ki jih je prejemal skozi življenje so potrjevale njegovo izjemno ustvarjalno in življenjsko energijo, s katero se je dotaknil okolja. Prešernova nagrada in Župančičeva pa zlati red za zasluge, Puharjeva plaketa in nagrada mesta Ljubljane, ki jo je imel zelo rad, so samo nekatere izmed mnogih, ki so krasile njegov prostor, ki ga je dolga leta delil med Ljubljano in Bohinjem. Kdor ga je poznal, je poznal njegovo izjemno širino, trdnost odločitev in svetovljansko držo. Fotografiral je številne znane osebnosti in bil tako rekoč uradni fotograf nekdanjega jugoslovenskega predsednika Tita ob obisku Slovenije. V Ljubljani pravijo, da se je letos junija že slabšega zdravja pojavil na Trgu revolucije kot znak podpore svojemu stanu, kot v mnogih desetletjih prej, ko je na tem trgu v objektiv ujel Mihaela Gorbačova, fotografiral proteste konca osemdesetih in se veselil osamosvojitve Slovenije. Tokrat v juniju poslednjič s fotoaparatom v roki.

Za časa aktivnega službovanja je deloval najprej kot fotoreporter pri časniku Študentska tribuna, TT in tudi Tovariš, od leta 1974 do upokojitve pa kar 24 let kot urednik fotografije pri Delu. Vedno je skrbno izbiral naslovnice in skrbel za udarne podobe časa in prostora. Kasneje je bil svobodni fotoreporter in solastnik založbe Veduta AŽ. Pisati o Jocu

MILOJKA B. KOMPREJ

Žnidaršiču v preteklem času je še vedno nedoumljivo. Lani je bila v Cankarjevem domu ob 30-letnici osamosvojitve Slovenije njegova razstava Leta preloma. Otvoril jo je predsednik RS gospod Borut Pahor. Izjemen opus fotografij je razkrival genija in domoljuba. Podobe na njih pa nemi, a zgovorni pričevalci zgodovine slovenskega naroda, ki je nikoli niso krojili junaki na belem konju, temveč jo je gradilo in ustvarjalo preprosto ljudstvo. Ta množica obrazov, ki jih je kdaj koli ujel v fotoaparatu, bo večna zapisovalka njegovega spomina.

Mestna knjižnica Šoštanj – januar 2023

KNJIŽNI SEJEM

PONEDELJEK, 3. 1., 10.00–18.00

Za vse ljubitelje starih knjig, sejem rabljenih knjig, prvi ponedeljek v mesecu.

Da knjige ne bi romale na odpad, jim skušamo najti na sejmu nov dom; tako ohranimo dostojanstvo starim odsluženim knjigam, ki še vedno nosijo v sebi sporočilo za vsakogar, ki si bo vzel čas zanjo in njene porumenele liste.

Poleg podarjenih knjig prodajamo tudi knjige, ki so odslužile svojo nalogo v naši knjižnici, z namenom, da najdejo pot med ljudi in tako polepšajo dan strastnim bralcem in zbirateljem.

Simbolična cena knjige je 1 €.

RAZSTAVE

KAJUH V BARVAH

Ob obletnici rojstva pesnika Kajuha razstavljamo sedem knjižnih naslovnih iz zbirke KAJUH100. Naslovnice je oblikoval Peter Stanislav Hafner.

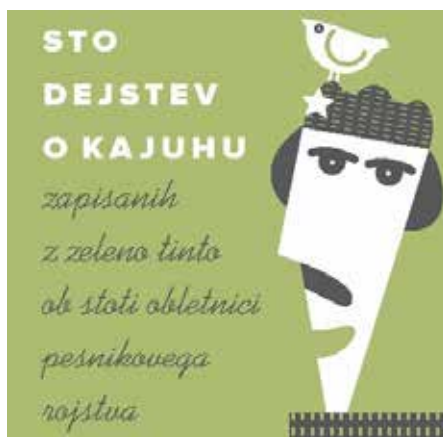
Razstava bo na ogled do konca februarja.

Zima v Vrtcu Šoštanj

Na otroškem oddelku bo na ogled razstava otroških likovnih del na temo Zima. Razstavljali bodo otroci Vrtca Šoštanj, enote Biba.

Zimska pravljica

Na otroškem oddelku bomo pripravili pravljice, ki govorijo o naravi, živalih in dogodivščinah pozimi. Vse knjige si bodo otroci lahko izposodili.

POTOPIS

DAMIR CAVNIK: SANTORINI – IZGUBLJENA ATLANTIDA,

TOREK, 11. 1. 2022, OB 18.30

Santorini je nebeški otok in peklenški vulkan v enem. Dragulj Kikladov in eden najbolj znanih grških otokov, ki skriva bogato in presenetljivo zgodovino ter morda celo pozabljeno civilizacijo Atlantido; vsekakor pa fantastičen kraj za preživljanje nepozabnih in vročih počitnic. V čarobni svet Santorinija vas bo popeljal mag. Damir Cavnik, pravnik in ljubitelj Grčije, ki se rad vrača na ta posebni otok, kjer vsakič odkrije kaj novega.

BRALNI PAKET**PRIVOŠČITE SI ... ČAS ZA KNJIGO**

Čas se ustavi v družbi dobre knjige, zato se pustite presenetiti in si postrezite s paketom treh romanov po izboru vaše knjižničarke ali knjižničarja. Verjamemo, da vam bo ta način olajšal varno izposojlo knjig in vas zazibal v zimske dni.

PIREDITVE ZA OTROKE IN MLADINO**ČETRKOVA PETA****ČETRTEK, 13. 1., OB 17.00**

Ustvarjalnica za otroke in starše s Tjašo Rezman.

Dogodek prireja Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje – Vila Rožle.

PRAVLJIČNA JOGA**ČETRTEK, 20. 1., OB 17.00**

Ob poslušanju zgodbe bomo otroke popeljali v svet jogijskih položajev (asan). Postali bodo lahko hrabri junaki, pogumni levi, zviti krokodili, lahkotni vetrovi ali pa prikupni kraljeviči in princeske.

Pravljlična joga je namenjena otrokom, starejšim od štirih let. Z vami bo Nina Časl.

PRAVLJIČNA MEDITACIJA ZA OTROKE Z JANJO IN MEDVEDKOM TAPKOM**ČETRTEK, 27. 1., OB 17.00**

Sproščanje s pravljlično meditacijo in tapkanje, pri katerem se bodo otroci »polnili« s pozitivno in ustvarjalno energijo. Otroci se zelo hitro odzovejo na tapkanje, kadar pri tapkanju uporabimo medvedka ali kako drugo igračko. Na ta način otroci prenesejo vse svoje težave na igračko in se lažje znebijo težav.

Ura pravljic je namenjena otrokom, starejšim od treh let. Z vami bo Janja Rednjak.

Tudi letos je bila Mestna knjižnica Šoštanj zbirno mesto za dobrodelno akcijo Postani Božiček za en dan. Darila je oddalo kar 73 šoštanjskih Božičkov. Hvala. Verjamemo, da so darila prišla v prave roke in pričarala nasmeh na otroških obrazih.

Ustvarjalnica za otroke

DIVJE KOKOŠKE

Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 12. 1. 2023, ob 17. uri.

Ustvarjalnica za otroke s Tjašo Rezman.
Dogodek prireja Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje.
Delavnica je primerna za otroke od 4. leta starosti dalje.

Medobčinska Zveza
Prijateljev
Mladine Velenje

KNJIŽNICA
VELENJE
Mestna knjižnica Šoštanj

Vila
Rožle

